

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Klasa 48 (2)

Izdan 15 maja 1933.

PATENTNI SPIS BR. 10038

Elektronmetal G. m. b. H., Cannstatt—Stuttgart, Nemačka.

Upustni ventil za metale kod mašina za prskanje tečnih metala.

Dopunski patent uz osnovni patent br. 10034.

Prijava od 18 februara 1932.

Važi od 1 novembra 1932.

Traženo pravo prvenstva od 25 februara 1931 (Nemačka).

Najduže vreme trajanja do 31 oktobra 1947.

Kod mašina za prskanje istopljenih metala mahom je uobičajeno, da se u vezi sa sudom za topljenje metala namesti jedna komora za pritisak, koja se, pomoću jednog ventila, periodično puni metalom iz suda za topljenje, pa se posle zatvaranja ventila metal iz komore za pritisak kroz jedan otvor za prskanje utiskuje u formu za livenje. Pri tome je predlagano još i to, da se stavljanje u pokret upustnog ventila za metal u zavisnosti veže sa pojedinim radnim delovima mašine za prskanje istopljenih metala, naročito sa njenom napravom za zatvaranje formi, da bi se sa sigurnošću sprečilo da se nadpritisak, koji dejstvuje na metal u komori za pritisak za vreme prskanja, prenese na onaj metal koji se nalazi u kazanu za topljenje i na zidove kazana za topljenje.

Pri daljoj obradi ovih predloga pokazalo se, da, usled različitog toplotnog širenja kazana za topljenje i komore za pritisak u odnosu na organe koji pokreću ventili a koji su sa njim čvrsto vezani, proizlaze teškoće pri zaptivanju sedišta ventila, koje pod izvesnim okolnostima mogu dovesti do toga, da ležište ventila u svom sedištu u toku vremena pretrpi kvar i da je povoda nepotpunom zaptivanju kazana za topljenje.

Shodno datom pronalasku otklanjaju se

ove nezgode na taj način, što je vreteno ventila, klataći se umerenom brzinom, učvršćeno u jednom ležštu glave sa lopticama, koje sa svoje strane opet stoji u čvrstoj vezi sa organom koji prouzrokuje zatvaranje i otvaranje ventila.

Naprava shodno pronalasku predstavlja je u preseku u priloženom crtežu. Ova konstrukcija počiva na pr. na pretpostavci, da upustni ventil za metal bude u zavisnoj vezi sa pločom za pritisak mašine za prskanje tečnih metala, koja je zamišljena kao presa sa formama.

Na crtežu predstavlja (a) komoru za pritisak, a (b) otvor sa loptastim ležištem za upuštanje metala iz kazana za topljenje (c) u komoru za pritisak; na otvoru počiva šipka ventila (d). Ova je na svom gornjem kraju kuglasto izrađena i ovaj kraj počiva u ploči za pritisak mašine sa formom (e) pomoću jednog ležišta (g) koje se može deliti na pola.

Pošto je vreteno, naročito na svom donjem delu, koji je stalno u dodiru sa tečnim metalom, izloženo znatnom habanju, čak i kad je izrađeno od materijala koji je postojan na toploti, to je često potrebno, da se donji deo vretena doteruje okretanjem vretena, da bi se stalno omogućilo dobro zaptivanje ventila, a po nekad je potrebno čak i češće menjanje vretena. Sto-

ga mora smeštanje gornjeg dela vretena biti izvedeno tako, da je moguće doterivanje ili čak i izmena vretena bez ikakve teškocce, naročito bez dužeg zastoja pogona.

Ovo se postizava naročitim smeštanjem gornjeg dela ventila shodno pronalasku. Loptasta glava ventila nameštena je pomoću prstena (h) u ležištu (g) koje je izvedeno tako, da se može rasklopiti na pola; prsten je na spoljnom obimu snabdeven navrtcima koji zahtevaju odgovarajuće navrtke u samom ležištu. Kontraležište za gornji deo vretena sačinjava zavrtnj (i) koji je pomoću navrtka (i_1) osiguran protiv neželjenog obrtanja. Doterivanje vretena biva sad na taj način, što se odvrtu navrtci (g_1) poluležišta, pa se prsten za pridržavanje (h) spusti za jedan stupanj ili za više njih, zatim se zavrtnj (i) okreće dotle, dok loptasti kraj vretena lako počiva u

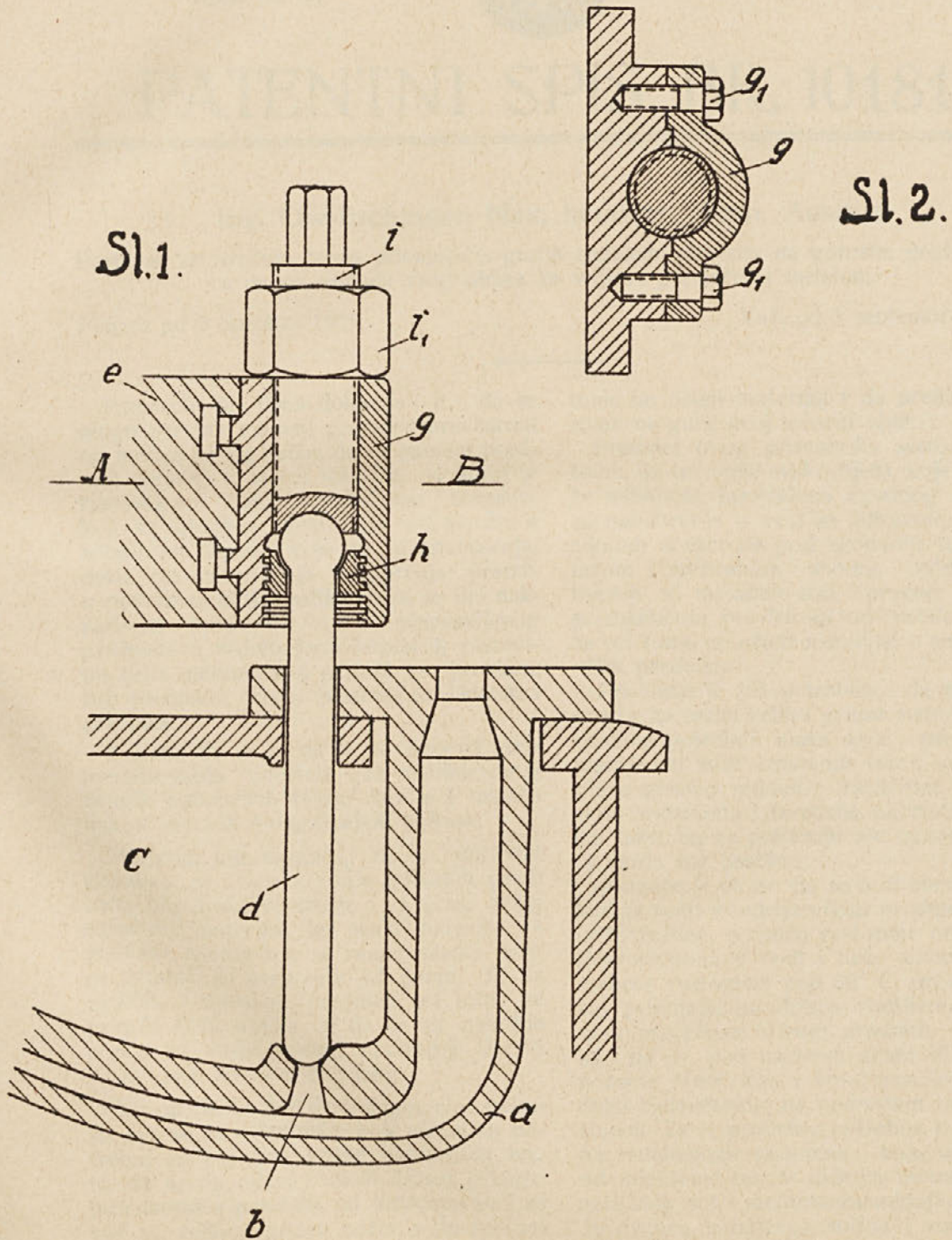
loptastom zglavku. Ovaj način vešanja pruža pored najmanjeg zauzimanja prostora još i to preimućstvo, što donji deo vretena, koji je naročito izložen toploti, nema lozu zavrtnja, te je usled toga prilično neosetan prema dejstvu toplote.

Patentni zahtevi:

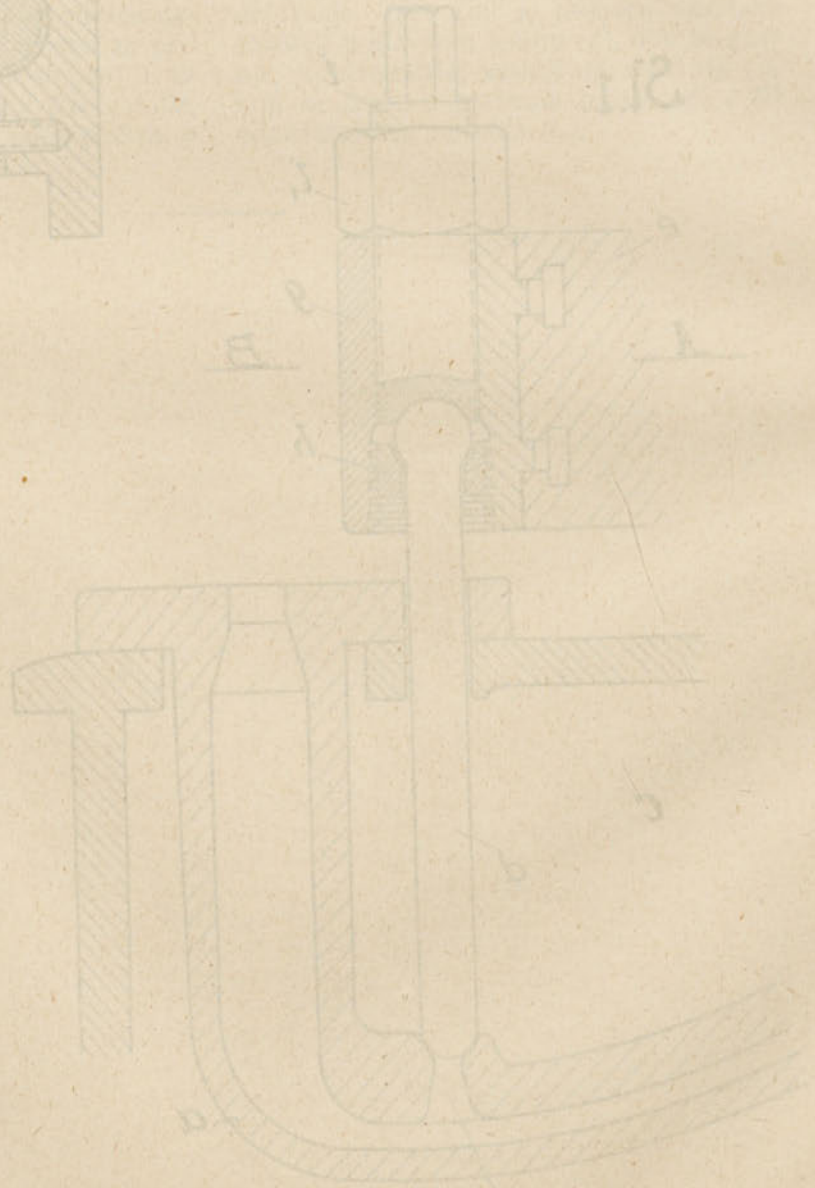
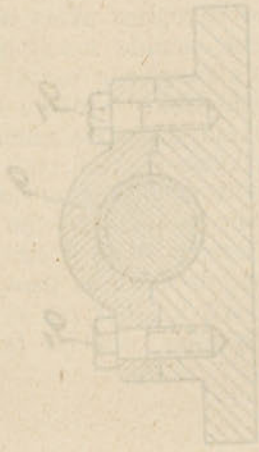
1. Uputni ventil za metale kod mašina za prskanje istopljenih metala sa komorom za pritisak i sudom za topljenje, naznačen time, što je vreteno ventila smešteno u jednom loptastom zglavku.

2. Ležište za uputni ventil za metal shodno zahtevu 1, naznačen time, što se donji deo ležišta sastoji iz prstena za pridržavanje (h) koji je pomoću navrtaka smešten u glavnom ležištu (g), dok se gornje, kontraležište, sastoji od zavrtnja (i), koji se kreće u glavnom ležištu (g) i od odgovarajućeg navrtka (i_1).

S. 12

S. 11